

Avgjørelse

Avsagt	23.02.22
Saksnr.	1/21
Domsutvalgets medlemmer:	Ingeborg Kristin Sunde Joacim Holter Therese Håhjemsvik
Parter	** Idrettslag
mot	A

Saken gjelder krav om straff etter NIFs lov § 11-4 bokstav b.

Sakens bakgrunn:

Styret i ** ** [idrettslag] (**) vedtok 8. desember 2020 å inngi påtale til Domsutvalget for Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske komité (Domsutvalget) mot A født **.1995 for overtredelse av NIFs lov § 11-4 første ledd bokstav b, som rammer den som *“utøver rettsstridig vold, begår seksuelle overgrep eller seksuell trakassering, eller opptrer uredelig eller uhøvisk”*. Bakgrunnen for påtalevedtaket er et varsel fra to spillere på ** ** [idrettslag]s damelag i håndball inngitt 20. november 2020. De to spillerne opplyste at det i forbindelse med en bytur etter serieavslutning for damelaget, hvor både spillere og trener

var med, ble inntatt store mengder alkohol. En spiller og treneren ble mer og mer intime utover kvelden og det var gjennomført seksuelle handlinger. Spilleren avga senere forklaring til klubben. I påtalebegjæringen er hennes forklaring gjengitt slik:

Spillere på laget er i desember 2019 på byen sammen med trener og øvrige spillere. Det inntas store mengder alkohol. Trener bidrar også med å holde drikke direkte mot hennes munn og hun må svelge unna uten mulighet til å unngå det. Spiller blir svært beruset. Det foregår kyssing, flørting og beføling. Spiller blir med til treners hotellrom (trener har utenbys bosted) hvor det blir gjennomført seksuelle handlinger. Spiller opplyser å være så beruset at hun har noen sorte hull, men husker i hovedsak det som skjedde. Spiller opplyser at hun ikke føler seg som noe offer, fordi hun var med frivillig, i den grad hun ikke nektet. Hun blir på hotellet gjennom hele natten. Spiller har ikke informert foreldrene grunnet stor skyld og skamfølelser. Spiller opplyser å siden hendelsen tenkt: «Han bestemmer over min håndballfremtid. [...]

Dagen etter får spilleren følgende beskjed fra sin trener:

Dersom dette kommer ut, ødelegger du mitt liv og min trenerkarriere – det er ditt ansvar. Samtidig ryker opprykket for laget, og det kan du ikke ødelegge.

Fire andre spillere har overfor klubben forklart at de ble oppringt av treneren som understreket for dem at dersom informasjon om hendelsen kom ut, ville det ødelegge for opprykket til ** ** [idrettslag].

Den aktuelle treneren var A. Han var på det aktuelle tidspunktet medlem av ** ** [idrettslag]. Den 25. november 2020 avga han forklaring til klubben. Han erkjente de faktiske forholdene, men understreket at det som skjedde var et engangstilfelle og at han i ettertid var klar over at dette var galt. Han har hatt dårlig samvittighet og skjønner at maktbalansen mellom trener og spiller tilsier at det ikke skulle skjedd.

** ** [idrettslag] avskjediget A som trener i klubben som følge av hendelsen.

Partenes anførsler:

Påtalende organ, ** ** [idrettslag], har i hovedsak anført:

** ** [idrettslag] har behandlet varselet og legger etter en vurdering av alle elementer i saken utøverens forklaring om hendelsen til grunn. ** ** [idrettslag] mener at påtalte har brutt Idrettens retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep punkt 1, 3, 6 og 8.:

1. Behandle alle med respekt, og avstå fra alle former for kommunikasjon, handling eller behandling som kan oppleves krenkende.
3. Unngå alle former for verbal intimitet som kan oppleves som seksuelt ladet.
6. Unngå kontakt med utøvere i private rom uten at det er flere til stede eller det er avtalt med foresatte eller idrettsledelsen.

8. Unngå doble relasjoner. Dersom et gjensidig forhold etableres bør situasjonen tas opp og avklares åpent i miljøet.

** ** [idrettslag] har videre anført at påtalte har overtrådt NIFs lov § 11-4 første ledd bokstav b.

** ** [idrettslag] ønsker på bakgrunn av sakens alvorlighetsgrad at saken blir behandlet av Domsutvalget for å sikre at eventuell straff ilegges på riktig grunnlag. Seksuelle handlinger mellom en trener og en utøver må få konsekvenser for gjeldende trener. Det er videre viktig med konsekvenser slik at slike handlinger ikke gjentas i nye klubber. ** ** [idrettslag] mener det bør vurderes straff i form av tap av retten til å ha tillitsverv for en periode på rundt 12 måneder, jf. NIFs lov § 11-7 første ledd bokstav d).

Påtalte, A, har i hovedsak anført:

Påtalte erkjenner de faktiske forhold, men understreker at det var frivillig seksuell omgang mellom to myndige personer. Han avviser å ha brukt sin makt som trener for å få seksuell omgang med den aktuelle spilleren, og han understreker at det var en engangshendelse som ikke burde ha funnet sted. Påtalte avviser også å ha lagt press på spilleren involvert i hendelsen og andre spillere på laget om å holde informasjonen om hendelsen hemmelig, men erkjenner at han har gitt uttrykk for at han var redd for konsekvensene saken kunne få for ham. Han har nå gått lenge med saken hengende over seg og håper at Domsutvalget forstår at dette er en engangshendelse som allerede har hatt store konsekvenser for ham. Han ønsker å bli ansett på mildeste måte.

Domsutvalget bemerker:

Domsutvalget finner sakens faktiske side tilfredsstillende opplyst ved de saksdokumentene som foreligger og at muntlig forhandling ikke er nødvendig, jf. NIFs lov § 11-12-3-2 fjerde ledd. Ingen av partene har heller uttrykkelig fremsatt krav om muntlige forhandlinger.

A var trener for ** ** [idrettslag] i 2019 da den aktuelle hendelsen fant sted, og han omfattes dermed av de som kan straffes etter idrettens straffebestemmelser, jf. NIFs lov § 11-3 første ledd.

Domsutvalget bemerker innledningsvis hendelsen saken gjelder ikke har foregått direkte i forbindelse med utøvelse av idrett. Likevel anses handlingen å ha tilstrekkelig tilknytning til idretten. Begge de involverte var knyttet til idrettslag som henholdsvis medlem og trener, jf. NIFs lov § 11-3. I tillegg var forholdet påtalen gjelder knyttet til eller foranlediget av at de begge hadde tilknytning til idrettslaget og/eller direkte og spesifikt relatert til idrettsaktivitet, jf. Domsutvalgets avgjørelse i saken NIFD-2005-21 og Kjenner m.fl., Idrett og juss, 4. utgave (2012), kap. 7, pkt. 3.4.1. Det vises til at handlingen skjedde i forbindelse med at trener og håndballagets spillere var ute på byen sammen. Det fremstår da som klart at kontakten gjennom idretten har muliggjort posisjonen til å opptre på uønsket måte.

Domsutvalget legger til grunn det faktum som er referert over som spillerens forklaring. Forklaringen er i all hovedsak bekreftet av påtalte. Det legges herunder til grunn at spilleren og flere av hennes lagvenninner hadde grunn til å oppfatte at påtalte la press på dem om å

ikke viderebringe hva som hendte den aktuelle kvelden. Domsutvalget finner det imidlertid ikke nødvendig å ta stilling til med hvilken styrke og på hvilken måte påtalte ytret sine ønsker om slikt hemmelighold.

Både påtalte og spilleren var myndige, og de er enige om at den seksuelle omgangen var frivillig. Ut i fra den informasjonen Domsutvalget har, er det således ikke tale om *“seksuelle overgrep”* eller direkte *“seksuell trakassering”*, jf. NIFs lov § 11-4 første ledd bokstav b).

Domsutvalget skal dermed vurdere om påtalte ved sine handlinger den aktuelle kvelden har opptrådt *“uhøvisk”*, jf. NIFs lov § 11-4 første ledd bokstav b). Domsutvalget har her delt seg i et flertall og et mindretall.

Domsutvalgets flertall, bestående av Ingeborg Sunde og Therese Håhjemsvik, er kommet til at påtalte har opptrådt “uhøvisk”.

Begrepet *“uhøvisk”* er språklig sett upresist. I Kjenner m.fl., Idrett og juss, 4. utgave (2012), kap. 7, pkt. 3.4.2.2 fremgår at man ved begrepet først og fremst forstås slik at *“en person eller et organisasjonsledd ikke opptrer med de manerer man forventer av vedkommende i en idrettslig sammenheng”*. Likeledes fremgår det av Idrettsstyrets forarbeider til endringene av lovbestemmelsen på Idrettstinget i 2015 *“at begrepet “uhøvisk” omfatter er rekke ulikeartede handlinger som innebærer et avvik fra den oppførsel som må kunne forventes av personer tilknyttet norsk idrett.”* Det ligger således en type etiske føringer i begrepet. Samtidig viser praksis fra NIFs domsorganer at terskelen for å konstatere *“uhøvisk”* opptreden ligger relativt høyt. Hensynet til forutberegnelighet tilsier at ikke ethvert lite avvik fra ønsket opptreden skal rammes av idrettens straffebestemmelser. Etter flertallets mening tilsier gode grunner at *“uhøvisk”* opptreden i det alt vesentlige kan jevnføres med det rettslige begrepet *“utilbørlig”* opptreden.

Idretten har selv utarbeidet retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep, nettopp for å gi klare og tydelige holdepunkter for hvordan både trenere og utøvere skal forholde seg. Idretten har gjennom dette arbeidet hatt fokus på at etablere trygge idrettsmiljøer hvor trenere skal respektere utøverens personlige rom og aldri overskride grensene for akseptabel oppførsel. En utøver skal alltid kunne ha et tillitsforhold til sin trener. Domsutvalgets flertall understreker at det ikke vil være slik at et hvert brudd med disse retningslinjene samtidig automatisk vil medføre at vedkommende har overtrådt NIFs lov § 11-4 første ledd bokstav b). Likevel vil en overtredelse av retningslinjene etter en konkret vurdering kunne ha betydning for vurderingen av om en aktør i idretten har opptrådt *“uhøvisk”*.

Etter en helhetsvurdering finner Domsutvalgets flertall at påtalte ved sin opptreden har overtrådt NIFs lov § 11-4 første ledd bokstav b) ved å *“opptre uhøvisk”* overfor utøveren på laget han var trener for. Dette fordi handlingene ute på byen, den direkte seksuelle kontakten med utøveren og også påtaltes uttrykkelige ønske om hemmelighold, som han fremholdt både overfor utøveren og flere av hennes lagvenninner i etterkant av hendelsen, samlet sett innebærer et avvik fra den oppførsel som må kunne forventes av en trener tilknyttet norsk idrett.

I vurderingen har Domsutvalgets flertall lagt vekt på at påtalte ved sin opptreden har brutt Idrettens retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep punkt 1,3,6 og 8, som referert i RI** ** [idrettslag]s anførsler over. At det ikke var i tråd med idrettens normer for påtalte, som trener, å ha en seksuell relasjon med utøveren, var forutberegnelig for påtalte på handlingstidspunktet. Det vises nettopp til idrettens retningslinjer om dette, samt den

generelle samfunnsdebatten om "Metoo" de senere år. At påtalte selv var klar over at det ikke var i tråd med idrettens normer å ha en seksuell relasjon til en utøver, underbygges direkte av at han etterpå uttrykte redsel for at informasjonen skulle bli kjent utad.

Etter Domsutvalgets flertalls syn representerer påtaltes handling et klassisk brudd med de etiske atferdsreglene som nå finnes i samfunnet generelt og i idretten spesielt. En person som står i et maktforhold overfor en annen gjennom f. eks. stilling, bør avstå fra å ha en seksuell relasjon til personen som står i en svakere posisjon. Dette uavhengig av om den andre part tilsynelatende frivillig er med på det. Slik også i denne saken. Påtalte hadde som trener et selvstendig ansvar for å avstå fra slik opptreden.

Flertallet bemerker imidlertid at det ikke automatisk vil være slik at enhver frivillig seksuell kontakt mellom en myndig trener og en myndig utøver vil innebære "uhøvisk" opptreden fra trenerens side. Flertallet understreker imidlertid at dette må vurderes konkret fra tilfelle til tilfelle. I herværende sak er det den seksuelle omgangen sammenholdt med påtaltes opptreden både forut for- og i etterkant som leder til denne konklusjonen.

Domsutvalgets flertall finner således at påtalte på utilbørlig vis har handlet i strid med de manerer man forventer av ham i idrettslig sammenheng. Etter flertallets syn har påtalte dermed opptrådt "uhøvisk", jf. NIFs lov § 11-4 første ledd bokstav b).

Domsutvalgets flertall finner at påtalte har handlet forsettlig, jf. NIFs lov § 11-5 første ledd.

Flertallets konklusjon er etter dette at A skal dømmes i tråd med påtalen.

Domsutvalgets mindretall bestående av Joacim Holter, er kommet til et annet resultat. Mindretallet finner ikke dekning for å anse ett tilfelle av frivillig seksuell omgang mellom myndige personer som en overtredelse av NIFs lov, baser på det faktum at de involverte var henholdsvis trener og utøver. Det er etter mindretallets syn klart kritikkverdig og lite profesjonelt av en trener å feste sammen med utøvere og å inngi seg på frivillige seksuell omgang med en utøver, men terskelen for «uhøvisk opptreden» er ikke av den grunn overtrådt.

Av Kjenners «Idrett og Juss», 4. utgave side 219 fremgår at Gjengedal til forståelsen av vilkåret «uhøvisk» fremhever at dette først og fremst omfatter å ikke opptre med de manerer som må forventes i idrettslig sammenheng. Som eksempler er det her trukket frem verbale utfall som trakassering og utskjelling, men også handlinger.

Praksis fra idrettens domsorganer knyttet til vilkåret «uhøvisk» omfatter i det vesentlige uttalelser, utfall og opptreden som er «egnet til negativ påvirkning av idrettslagets virksomhet og medlemmenes - særlig de tillitsvalgte - arbeid for foreningen» (NIFA 2012-1), og hvor intensitet og omfang av uønsket og tidvis sjikanerende oppførsel og opptreden i seg selv er problematisk. Lovforståelsen knyttet til rekkevidden av vilkåret «uhøvisk» knyttet til verbale utfall er fulgt opp i NIFA 2014-6 og NIFD 2017 2016-27.

Etter hva mindretallet er kjent med har idrettens domsorganer ved ett tidligere tilfelle – i sak NIFD 2016-17 - vurdert vilkåret «uhøvisk» i sak som omfatter frivillige seksuelle relasjoner, og da i relasjon til et kjæresteforhold mellom en 25 år gammel utøver (heretter «25-åringen») på landslagsnivå og en 15 år gammel utøver i samme idrett.

Saken omhandlet et varig kjæresteforhold mellom de to utøverne, hvorunder den mindreårige utøvers foreldre involverte politiet og særforbundet, og hvor bistand fra NIF ble innhentet med det tilsynelatende formål å overtale 25-åringen om at relasjonen grunnet hans posisjon som forbilde og den store aldersforskjellen som sådan tilsa at han som den voksne part måtte avslutte forholdet. Dette ble tatt opp med 25-åringen i særskilt møte. Domsutvalget uttalte seg i saken både om forholdet til idrettens retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep, samt om terskel for å vurdere vilkåret «uhøvisk opptreden» for overtrådt. Følgende siteres fra avgjørelsen:

«Domsutvalget har ikke noe bevismessig grunnlag for å si at forholdet mellom A og 25-åringen dreier seg om seksuell trakassering eller seksuelle overgrep, slik dette er definert i retningslinjene. Ifølge A har ikke kontakten vært uønsket eller plagsom. Det er heller ikke grunnlag for å si at A er lurt eller påtvunget uønsket seksualitet, slik hun har forklart seg. Slik Domsutvalget oppfatter A, har hun samtykket til seksuell kontakt etter fylte 16 år. Etter retningslinjene er det en forskjell på flørting og seksuell trakassering. Flørting innebærer at oppmerksomheten er gjensidig og oppfattes positivt av begge parter i motsetning til seksuell trakassering som er uønsket.

Selv om forholdet mellom A og 25-åringen bar preg av gjensidig oppmerksomhet -flørting - så var det en betydelig ubalanse i forholdet. En slik ubalanse kan gi handlingsrom for en voksen til å knytte til seg unge utøvere i en sårbar alder og slik oppnå seksuell kontakt. 25-åringen har over tid hatt kontakt med A, i hvert fall fra hun var 15 år, og etter hvert innledet et seksuelt forhold til henne da hun var 16 år gammel. Selv om det mangler bevismessig grunnlag for at dette dreier seg om misbruk av et overmaktsforhold, er det under enhver omstendighet en svært kritikkverdig opptreden av 25-åringen som idrettslig forbilde. Han må ha forstått at han kan utøve stor påvirkning på unge spillere med sin posisjon innenfor dette idrettsmiljøet. At dette var uakseptabel atferd må i det minste ha stått klart for ham etter møtet 8. september 2015. Han ble da foreholdt sitt ansvar som voksen og han lovet å avslutte forholdet, noe han ikke etterkom. Slik Domsutvalget ser det, bærer forholdet mellom 25-åringen og A preg av utnyttelse fra hans side.

Etter Domsutvalgets oppfatning har 25-åringen ved dette overtrådt bestemmelsen i NIFs lov § 11-4 (1) bokstav b ved å ha opptrådt uhøvisk. Som «uhøvisk atferd» regnes opptreden som ikke samsvarer med de manerer man forventer av vedkommende i idrettslig sammenheng. Påtaltes handlinger overfor A må anses som uhøvisk - hans atferd er sterkt kritikkverdig. 25-åringen har hatt tilstrekkelig skyld. Han har som voksen og profilert idrettsutøver med viten og vilje innledet et kjæresteforhold/seksuelt forhold til en meget ung utøver, og han har i det minste utøvd uaktsomhet som idrettslig forbilde med den påvirkningskraft som følger en slik posisjon.»

Ved avgjørelsen har Domsutvalget videreført praksis knyttet til alternativet «uhøvisk» i relasjon til uttalelser og verbale utfall når det gjelder vurderingstema som intensitet og omfang av uønsket oppførsel og opptreden, og oppstilt tilsvarende forutsetninger som grunnlag for å konstatere at en kjæreste/seksuell relasjon mellom ett barn og en voksen etter omstendighetene kan utgjøre en «uhøvisk opptreden» fra den voksnes side. Domsutvalget konkluderer i saken med at 25-åringen som idrettslig forbilde hadde opptrådt svært kritikkverdig og fremhever at dette må ha stått klart for han etter møte med særforbund og NIF, hvorunder Domsutvalget vurderer at *forholdet bar preg av utnyttelse* fra hans side.

Det er etter mindretallets vurdering ikke grunnlag for å vurdere at A har opptrådt på en måte som er i nærheten av å overskride den forholdvis høye terskel som tilsier «uhøvisk

opptreden», verken i tid, intensitet eller handling. Ett enkeltstående tilfelle av frivillig seksuell omgang mellom to myndige personer er etter mindretallets vurdering ikke «uhøvisk» i seg selv, til tross for at den ene er trener og den andre er utøver. Det synes klart at begge involverte angrer i ettertid, uten at det i denne saken kan endre vurderingen av verken frivillighet eller høviskhet.

Når det gjelder spørsmål om brudd på Idrettens retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep finner mindretallet, med utgangspunkt i at saken er begrenset til seksuell omgang som etter det opplyste var frivillig, at det ikke kan konstrueres et brudd på disse retningslinjene som sådan. Mindretallet vurderer videre, i et legalitetsperspektiv, det som problematisk å på den ene side konstatere at det på grunn av frivillighet ikke har funnet sted seksuelle overgrep eller seksuell trakassering, jf. NIFs lov § 11-4 første ledd bokstav b), men at den (frivillige) seksuelle relasjon likefullt ikke var i tråd med idrettens normer og derfor et klassiske brudd på samfunnets og idrettens atferdsregler, som grunnlag for å likevel konstatere overtredelse av § 11-4 første ledd bokstav b).

Hensynet til å beskytte utøvere mot uønskede seksuelle tilnærmelser og utfall er svært viktig, men kan etter mindretallets oppfatning ikke veie tyngre enn to myndige personers adgang til å frivillig inngi seg på seksuelle handlinger. Dette ville selvsagt ha stilt seg helt annerledes dersom det var grunnlag i sakens opplysninger for å konstatere at det fra As side hadde funnet sted noen form for misbruk av posisjon eller styrkeforhold. Mindretallet kan ikke se at det er bevismessig dekning for å verken mistenke eller konstatere at A har benyttet seg av sin posisjon som trener i forkant av hendelsen.

Mindretallet vil understreke det som både uheldig og kritikkverdig at A i etterkant av hendelsen har etablert et inntrykk hos den aktuelle utøver og andre utøvere på laget at det var uheldig om episoden ble kjent. Etter mindretallets vurdering kan imidlertid ikke dette i seg selv vurderes som handling som overskrider terskelen for «uhøvisk opptreden», slik denne terskel fremstår på bakgrunn av idrettens domsorganenes praksis.

Mindretallet deler fullt ut flertallets syn om at A som trener hadde et selvstendig ansvar fra å avstå fra slik opptreden, men er ikke enig i at det aktuelle i etter forholdene utgjør en overtredelse av NIFs lov med tilhørende regler. Mindretallet finner det imidlertid fullt ut korrekt og betimelig at Idrettslaget med umiddelbar virkning avsluttet As kontrakt slik situasjonen var.

På denne bakgrunn er det mindretallets konklusjon at A ikke kan vurderes å ha opptrådt «uhøvisk» og at han således etter mindretallets skjønn skal frifinnes.

Påtalte blir etter dette å dømme i tråd med flertallets syn.

Straffutmåling

Påtalte skal straffes for et tilfelle av *“uhøvisk opptreden”*, jf. NIFs lov § 11-4 første ledd bokstav b).

Domsutvalgets er kommet til at det må reageres med en straffereaksjon overfor påtaltes overtredelse. Dersom det hadde vært tale om seksuelle overgrep eller seksuell trakassering, viser praksis at det skal reageres strengt. I vår sak, som gjelder uhøvisk opptreden, skal det

reageres mildere. Det finnes for øvrig få tidligere saker fra NIFs domsorganer som kan gi konkret veiledning for riktig reaksjon.

Overtredelsen er å betrakte som et engangstilfelle som også ledet til påtaltes avskjed i idrettslaget. Påtalte har bidratt til å oppklare saken og har i hovedsak erkjent de faktiske forhold. Dette anses som formildende momenter ved fastsettelse av straffen. Det har videre gått over to år fra overtredelsen fant sted, og over ett år fra påtale ble inngitt til NIFs domsorganer. Det lange tidsforløpet anses som formildende omstendigheter ved reaksjonsfastsettelsen.

Domsutvalget er etter en helhetsvurdering kommet til at det skal reageres med et rettighetstap på tre måneder, regnet fra tidspunktet for endelig avgjørelse, jf. NIFs lov § 11-15 første ledd. Rettighetstapet gjelder oppnevnte eller valgte tillitsverv, jf. NIFs lov § 11-7 første ledd bokstav d), og omfatter alle organisasjonsledd i NIF, jf. NIFs lov § 11-7 annet ledd.

Avgjørelsen er avsagt under dissens.

Slutning:

A, født **.**.1995, taper retten til å ha valgte og/eller oppnevnte tillitsverv i 3 - tre- måneder regnet fra tidspunktet for endelig avgjørelse, jf. NIFs lov § 11-4 første ledd bokstav b), jf. § 11-7 første ledd bokstav d) og § 11-15 første ledd.

..